

Розділ 1

Середина травня, 1981 р., Рубері, Південний Бірмінгем

Коли все поринуло в сон, Ейва зрозуміла, що час настав. Вона вислизнула з ліжка і завмерла, щойно її ноги торкнулися підлоги. Молодші сестри посопували у своїх ліжках. Секрет у тому, щоб відкинути будь-які думки і довіритися своїм інстинктам. Вона мусить бути непомітною і спритною: час перед світанком дуже оманливий. Морок не суцільний, а монохромний. Утім, ніч — її союзниця і ніколи не кривдила її.

Зниці Ейви були великими і матово-чорними в темряві. Вона схилила голову набік і прислухалася. Не чуно нічого, крім цокання годинника. Мати міцно спала у своїй кімнаті в кінці коридору. Єдиною, хто не спав, була Ейва.

Вона прокралася до вхідних дверей. Дістала пальто, але не вдягнула його: поліестерова підшивка занадто голосно шурхотіла. Жодних тувель: вони негнучкі і важкі. Ейва заправила штани піжами у шкарпетки. Товста тканина приглушувала шум кроків. Відсунувши засувку, дівчина повільно відчинила двері.

Прохолодне повітря огорнуло її, коли вона вийшла у спільний коридор. Ейва вставила паперову серветку

між дверима й одвірком. Двері зачинялися на засув, але вона не могла допустити, щоб її викрили чи замкнули зовні. Ні місяця, ні туману — земля в цю пору була сухою, наче випалені кістки. Удалині собака застерезливо гавкнув на невидимого порушника. Ніс Ейви ще з коридору уловив запах бензину, землі, каміння. Її шкіра поколювала, а шлунок стискався від думки про те, що вона гулятиме в темряві сама.

Багатоквартирний будинок стояв у низині фасадом до кар'єра. Ейва попрямувала до сходів, занурених у темряву. У під'їзді пахло цигарками і дешевим жиром. Вона не стала викликати ліфт, щоб не створювати шуму. Одягнула пальто, намацала в кишені синій олівець, загострений з обох боків, і з-за велетенського металевого контейнера у фое дістала свою Червону Книгу. Вийшла на вулицю, пробралася через кущі лабурному, що росли вздовж низької стіни, до просвіту, і перед нею відкрилася вулиця — тиха, наче покинутий знімальний майданчик. Вуличні ліхтарі заливали все блідим світлом, навіваючи дивне умиротворення.

Ейва оглянула територію: ні людей, ні тварин. Перелізла через стіну, присіла, а потім побігла до червоної телефонної будки на розі сусідньої вулиці. Натягнула каптур на очі. Вона була невидима в темряві. Ейва кинулася до сірих мезонетів — останньої будівлі в ряду, яка вигоріла зсередини внаслідок минулорічної пожежі. Її мали знести, але вона продовжувала стояти: обпалені стіни підтримувалися риштуванням, а периметр навколо був обгороджений високим дерев'яним парканом. Діти уникали цього будинку, тому що думали, що в ньому живуть привиди, а дорослі — тому що він був небезпечним. У паркані з'явив отвір біля парадного входу, і Ейва протиснулася через нього. Вона побігла повз порожню будівлю

на заднє подвір'я. У повітрі відчувався запах мульчі та сморід, що заповонив район тиждень тому. Прогалина в газоні була обгороджена будівельним сміттям та попелом. Оранжеве світло з траси А38, розташованої за кількома метрами звідти, освітлювало сад відтінками сепії. На землі Ейва бачила гілки, викладені у формі півмісяця на великій відстані одна від одної. Біля деяких із них лежали предмети: маленька картонна коробка, дерев'яна дошка, металева миска. Кожен із цих предметів закривав — або частково закривав — рештки мертвих тварин. Ненакриті трупи повністю залежали від примх погоди. Кілька років тому Ейва створила таємну ферму трупів, щоб задовольнити свій інтерес до мертвечини. Це було водночас кладовище і лабораторія, а єдиною його відгородженою частиною був цей клаптик землі. Якби місцеві діти знайшли кістки, підозріло зібрані на маленькій ділянці і позначені паличками від льодяників, зчинився б скандал. Тому вони були розкидані по всьому подвір'ю так, ніби тварини померли на цьому місці природною смертю, і Ейва відвідувала кожного піддослідного раз на тиждень, щоб записувати свої спостереження в Червону Книгу. Вона відзначала, як тіло розкладається у воді, наскільки швидше цей процес відбувається в повітрі і повільніше — у землі; як на швидкість розкладання впливає температура повітря і перебування під бетонною плитою чи в картонній коробці; зв'язок із погодними умовами; етап, на якому починається активність комах, та їхню роль у перетворенні тіл на скелет. Наприкінці дослідження Ейва завжди промовляла «Молитву кролика» з «Небезпечних мандрів»¹,

¹ «Небезпечні мандри» (англ. *Watership Down*) — британський анімаційний фільм 1978 р., знятий на основі роману Річарда Адаса 1972 р. (*тут і далі прим. пер.*).

бо вважала, що це єдине гідне заклинання. Вона дякувала своїм підслідним і ховала їх належним чином, щоб вони могли спочивати з миром.

Тут її підслідні лежали щільніше, сховані від сторонніх очей. Ейва перебігала від однієї гілочки до іншої, як метелик, що збирає темний нектар: піднімаючи кожен об'єкт, розглядаючи те, що лежить під ним, і записуючи результати. Вона ніколи не вела спостереження за розкладанням тіла вночі і зараз скористалася можливістю, щоб це зробити. Машини час від часу проїжджали по дорозі, і Ейва стояла спиною до ліхтаря, швидко записуючи свої висновки синім олівцем у Червону Книгу.

Кількома тижнями раніше вона знайшла мертву гадюку біля кар'єра. Досі не було нагоди вести спостереження за рептиліями, тому й розмістила її у своїй дивній лабораторії. За цей час просто неба шкіра змії злуцилася, і вона нарешті перетворилася на скелет, який о цій порі світився, наче колюча стрічка Мебіуса зі слонової кістки.

Закінчивши роботу в саду (вона знала, що повернеться вдень, щоб поховати своїх підслідних належним чином), Ейва вирішила оглянути свій головний екземпляр, який лежав за кілька метрів звідти. Вона забігла в кущі ожини, подерши руки об колючки. Визирнула звідти на дорожній насип. Відчувався запах вихлопних газів та сморід гнилого м'яса. Ейва стояла близько до таємного місця, яке знайшла минулої осені там, де діти ніколи не ходили, адже їм нічого було там робити. Воно розташовувалося в кутку насипу, що впирався в огорожу закинутого саду одного з мезонетів. Кущі ожини закривали його від дороги. Тут було добре ховати речі, і дівчина ризикнула прийти сюди, щоб роздивитися свою останню знахідку.

Ейва почувалася насторожено — як нагадування про те, що потрібно бути пильною. Вона намацала в кишені

гострий синій олівець, який заспокоїв її. З навколишніх психіатричних лікарень постійно втікали загадкові маніяки. Той факт, що Ейва нікого не бачила, не означав, що поблизу нікого немає. Проте вона не відчувала, що за нею стежать: за плечима не було звичного осуду.

Ейва не боялася, адже її підслідні не могли її зашкодити. Зрештою, вони мертві.

На естакаді щодня гинули тварини, як і на під'їзній дорозі Брістол-Роуд-Саут. Домашні і дикі тварини ставали жертвами постійного безжального трафіка: металеві монстри випльовували пухнасті тіла в обидва боки, не встигаючи їх перетравити. Деякі тварини гинули на очах у нажаханих перехожих, інші — непомітно. Раніше Ейва плакала, натрапивши на їхні спотворені рештки, але зрештою її природна допитливість переважила дитячі сентименти.

Останнім часом жертв стало менше. Ейва сумнівалася, що причина в тому, що машин поменшало, — насправді їх побільшало. Іноді вона знаходила сліди смерті — плями крові або жмутки шерсті, — але тіла кудись зникали. Саме тому її остання знахідка була такою важливою.

Ейва помітила її два тижні тому, і вона була найбільшою на цей час. Це був самець лисиці (*vulpes vulpes* — 170 кісток, 42 зуби), який лежав неторканим на насипі. Він помер незадовго до того, як Ейва знайшла його.

Дівчина побігла в куток насипу, опустивши голову так, щоб її бліде обличчя не потрапило під світло ліхтарів. Вона пролізла під природною аркою, утвореною гілками, і знайшла лиса на тому ж місці, де покинула його. Він витягнувся на втрамбованій землі, ніби засмагав на сонці. Сморід був густим — здавалося, його можна торкнутися рукою. Ейва насупилася. Минулого тижня було кілька теплих днів, але недостатньо теплих для такого швидкого гниття. Лис був найбільшою істотою,

яку Ейва будь-коли знаходила, але його зсохле тіло не могло видавати такий сильний запах.

Ейва помітила, що коричневі кокони, залишені личинками, лежали на землі, наче гільзи. На голові і кінцівках лиса утворилися пергаментні плями, які кишіли жуками і міллю. Мухи рухалися мляво через холод, але їх було надто багато, як для цієї пори доби і для тіла, яке так сильно розклаталося. Зелених падальних не цікавили муміфіковані рештки: вони надавали перевагу соковитій плоті. Щось було не так.

Ейва перенесла вагу з однієї ноги на іншу, щоб уникнути судоми, і їй в ніздрі вдарив гнильний запах. Її очі, призвичаєні до темряви, простежили за жуками-могильниками і стафілінами, що повзли до своєї манни небесної. Вона дивилася вперед, поки не побачила його.

Мікі Грант.

Чотирнадцятирічний Мікі Грант зник два тижні тому. Його шкільну фотографію щодня показували в кожному випуску новин: місцевому і національному. Він зник безслідно, ніби розтанув у повітрі. Можливо, утік, адже підлітки іноді так роблять. Або поїхав до родичів за кордон. Зрештою, дорослі кажуть, що хлопців рідко викрадають: зазвичай жертвами стають дівчата. Але ніхто не бачив Мікі після дискотеки в Ділендз-Голлі позаминулої п'ятниці. Ейва знала його як неприємного хлопця: хулігана, який завжди грубіянив перехожим. Коли він зник, Ейві було байдуже.

Але Мікі не втік і не поїхав до далеких родичів. Він помер. Лежав, як викинуте опудало: скручений віхоть, укритий синіми личинками, які виповзали, щоб подихати повітрям, а потім зникали всередині. Смердючий гній стікав на землю. Волосся, яке колись було білявим, зараз потемніло від огидної рідини.

Ейві не було страшно. Вона не кричала навіть, коли її били, але зараз шукала всередині відчуття паніки, жаху чи відрази і не знаходила нічого, крім марного жалю. Ейва намагалася зафіксувати у пам'яті цю картину для своєї Червоної Книги. Тіла не було на цьому місці два тижні тому. Це було не місце вбивства — його тут викинули недавно.

Розкладання було на пізній стадії, але Ейва вважала, що тіло певний час зберігали в прохолодному місці. Щоправда, у неї не було досвіду спостережень за такими великими безшерстими тваринами.

Вона шкодувала, що не мала ліхтаря. Ейва трохи відсунулася: гнила плоть має сильний запах, який в'їдається в одяг і волосся. Його не приховаєш маминими парфумами *Tweed*.

Дівчина помітила знайомі круглі рани на передпліччі: людські укуси. Усе вказувало на вбивство. Мікі Грант був падаллю, як і лис за кілька футів від нього, і вони втрюх утворювали похмуру сцену. Батьки хлопця будуть спустошені, а вони справляли враження гарних людей по телевізору. Його викинули тут навмисно, ніби вбивця знав про існування цього лігва, ніби йому вказали найкращий сховок для найгіршого секрету. Переносити мертві тіла важко і незручно. Ейва озирнулася: убивця не міг заховатися на трав'янистому насипі.

Здоровий глузд підказував їй, що вбивця давно пішов і навряд чи спостерігає за дівчиною, яка гуляє сама вночі, але їй теж час було йти.

Ейва швидко прочитала «Молитву кролика» над твариною і над понівеченим обличчям Мікі. Вона пригадала хороші речі про нього: як він гладив кожного kota на вулиці, як усміхався, коли вигулював свого собаку Старскі. Ейва позадувала з улоговини.